Protestantse Gemeente
Laren - Eemnes

Ontmoetingskerk Laren
20 februari 2022
Een preek van ds. J.G. de Bruijn

Johannes 11

Een kameleon, zo werd David Bowie, de bekende popzanger genoemd.
Hij toonde zich steeds in andere gedaantes. Nu eens als stoere kerel, dan weer als vrouw. Soms belichaamde hij man en vrouw tegelijk.
Ook zijn muziek veranderde vaak. Hij liet telkens weer iets anders horen en zien dan wat mensen verwachtten. Als een kameleon toonde hij steeds een andere kleur.
Bowie was een stijlicoon in een tijd van verandering.
Hij was zelf belichaming van die tijd van verandering.
Hij week af van gebaande paden.
Het was vaak verrassend wat hij deed. Dat was niet het enige.
Velen hebben zijn optreden door de jaren heen vooral als bevrijdend ervaren.
Ze zagen in hem een symbool van bevrijding van elk keurslijf dat een maatschappij, een kerk of een godsdienst je kan opleggen.
David Bowie toonde het andere, het anders zijn..
Hij belichtte het leven dat tot dan toe onderbelicht was. Hij zette het anders zijn in de schijnwerpers en zong het lied van bevestiging daarbij.
I will be king and you, you will be queen. Ik zal koning zijn en jij koningin.
Juist voor wie zich door hun anders zijn nooit held of heldin hadden kunnen voelen klonken zijn woorden bevrijdend bevestigend:
We can be heroes, just for one day.
Al is het maar voor een dag. Wij kunnen helden zijn.
Daarom: leef en dans*, let's dance*. En laat vallen de angst!
Er zullen mensen geweest zijn die David Bowie choquerend vonden.
Hij overschrijdt mensen, hij is norm vervagend zullen ze gedacht of gezegd hebben.
Ik denk dat deze eigenzinnige kunstenaar in zijn leven en werk een diepe verwantschap heeft met Jezus Christus.

De laatste clip, die Bowie vlak voor zijn overlijden uitbracht draagt als titel: *Lazarus.*
Je ziet Bowie als de Bijbelse figuur met een doek om zijn hoofd.

I'm in heaven, zingt hij, ik ben in de hemel.
Ik ben vrij, verdriet en littekens zijn onzichtbaar geworden.
Ik ben vrij, als de bluebird, het blauwe vogeltje van de hemel.
Die choquerende Britse popmuzikant begint vlak voor zijn dood over Lazarus te zingen.

Lazarus was dood en wordt opgewekt.
Lazarus wordt in gedachtenisdiensten in de kerk genoemd als degene die je op staat te wachten over de grens. Hij belichaamt als geen ander dat er leven is, dat er licht is, ook over de grens van wat wij kunnen denken en geloven.
Lazarus betekent: God is hulp.
Hulp om te leven. Hulp om te worden waarvoor je bent bestemd.
Hulp ook *als je je zelf niet meer kunt helpen*.
Lazarus was en is een vriend van Jezus.
Zo ook David Bowie. Zijn naam zegt het al. David betekent geliefde.
In Gods ogen is hij, ben jij, ben ik, is een ander een geliefde.
Tot over de grens.

Het Bijbelverhaal over Lazarus kan vreemd en pijnlijk voor je zijn.
Wie kent niet het verlangen dat een dode weer terugkeert in het leven.
Wie zou die stem niet willen horen: *Kom, er uit*.
Wie zou zoiets niet willen zien en zoiets willen meemaken?
Dat maken we niet mee. We moeten allemaal leven met de harde en pijnlijke wetenschap dat dood onomkeerbaar is.
En we hebben niets aan valse hoop.
Dood is dood.
Het Bijbelverhaal van Lazarus kan vreemd en pijnlijk voor je zijn.
Jezus komt niet meteen als ze hem roepen.
Hij wacht nog twee dagen, om pas op de derde dag naar het graf te gaan.
Is wat Jezus hier dan doet een manier om te zeggen: kijk eens wat ik kan!
Gaat dat niet ten koste van al die mensen die Lazarus lief zijn.
Wie kan het gevoel van Martha en Maria peilen, die beide tegen Jezus zeggen: als je eerder was geweest had Lazarus nog geleefd!
Wil Jezus hier geen kunsttukje uithalen?
Ik herken wel iets van wat Karel van het Reve indertijd over Jezus schreef:
Ik vind het een onaardige kerel. Hij speelt met de gevoelens van anderen.
Om zichzelf op de kaart te zetten.
Het Bijbelverhaal van Lazarus kan vreemd voor ons zijn.
Lazarus blijft niet eeuwig op aarde leven. De dood is ook voor hem onontkoombaar. Ook hij zal er een keer aan moeten geloven.
Hoe zou het zijn om zoiets twee keer mee te moeten maken?
We komen het niet te weten. We horen het niet uit Lazarus mond.
Hij bezingt niet wat hij meemaakt, zoals David Bowie.
Sterker nog: In het evangelie hoor je hem niets zeggen.
Lazarus betekent hulp, maar hij lijkt de hulpeloosheid in eigen persoon.

Juist hij laat zien wat opstanding is.
Lazarus komt weer tot leven in dit leven.
Hij hoort de stem, die via Jezus hem toept: *hierheen, naar buiten*.
Lazarus staat op, in dit leven.
We denken misschien: je leeft tot de dood er op volgt.
De Bijbel legt andere accenten. Je kunt als levende dood zijn.
Omdat je denkt: ik ben niet goed genoeg. Omdat je denkt: ik ben te anders.
Omdat je meegekregen hebt: pas op, denk aan de buren.
Omdat je door tegenslag en verdriet geen toekomst meer ziet.
Je kunt als levende dood zijn.

Tot dat je de stem ervaart: mens sta op. Mens, durf te leven.
David Bowie heeft met al zijn liedjes geprobeerd daar invulling aan te geven.
Al die mensen die dachten; ik ben anders, ik ben raar, ik mag er eigenlijk niet zijn.
Al die mensen die ook vanuit de kerk met een stempel op rondliepen.
Die heeft hij met zijn optreden en met zijn liedjes moed en zelfvertrouwen willen geven. Sta op, kom uit je graf, mens durf te leven.
David Bowie heeft anderen geholpen.
Hij heeft geleefd in de geest van dit verhaal, het verhaal van Lazarus.
Hierheen, kom naar buiten! roept Jezus.
Zong Bowie.

Het verhaal van Lazarus is een opstandingsverhaal.
Het zegt ook dit.
Wij mensen worden geroepen om te leven.
We kunnen elkaar daarbij helpen. We worden daartoe ook opgeroepen.
Om elkaar aan te spreken, te bemoedigen, op de been te helpen.
Op te roepen en elkaar niet te laten vallen.

Het verhaal van Lazarus is een opstandingsverhaal.
Wij kunnen dat: elkaar helpen.
We kunnen ons best doen voor een ander en voor ons zelf.
Maar er komt ook een moment dat we uitgeholpen raken.
Dat we elkaar en ons zelf niet kunnen vasthouden.
En met lege handen staan.
Lazarus laat zien hoe we allemaal op een gegeven moment zullen zijn:
niet meer in staat iets te zeggen en te doen.
Hulpeloos.

Toch blijft Lazarus zijn naam dragen als een belofte.
Een belofte, ook voor ons.
Er is hulp, ook waar wij met lege handen staan.
We beginnen niet voor niets elke zondag met een verwijzing naar Lazarus.
We zeggen: Onze hulp is in de naam van de Heer.
Dat zijn woorden voor elke dag van ons leven.
Woorden waarmee je de grens over mag.

Wat klink je weer vroom. Geloof je het zelf, vraagt mijn kritische verstand.
Als ik mijn verstand alleen laat spreken kom ik niet verder dan: ik weet het niet.
Maar ik weet ook dat ik geraakt kan worden door wat mijn verstand te boven gaat.
Door dit verhaal dat vertelt van een stem die roept.
Dat hulp belooft ook als wij de ogen sluiten en tot niets meer in staat lijken.

Ik ben vrij, als een blauwe hemelvogel, ben ik vrij, zingt David Bowie over de grens van dood en leven heen.
En wij?
Wat er ook gebeurt of verandert, hoe ook wij zullen veranderen, wij mogen ons laten helpen door die bijzondere, excentrieke zanger, die vriend van Jezus, die wist wat Lazarus ons te zeggen heeft.

Amen